

Station Charleroi-Centraal

Naam: Charleroi zuid (1843 – 2022)
Charleroi Centraal (2022 -)

Eerste station: 1843-1874

Tweede station: 1874 -
Architect: Lambeau (?)
Eclectisch met Franse invloed

Telegrafische code: FCR

Lijnen: 124, 124A, 130, 130A, 130C, 132,
140/1

Postkaart van het station Charleroi-Zuid (Ref. 10083)

Het eerste station (1843 -1874)

Het eerste station was niet meer dan een klein houten gebouwtje aan de gekanaliseerde Samber, dus iets verder dan waar nu het station staat. De sporen van de privémaatschappij *Grand Central Belge* liepen aan de voorzijde van het gebouwtje, terwijl de treinen van de Staatsspoorwegen en *Nord Belge* aan de achterzijde toekwamen.

Omdat de reizigersaantallen steeds groeiden en er steeds meer verbindingen bijkwamen (in 1852 werd Charleroi bijvoorbeeld verbonden met Frankrijk via Erquelines, langs de spoorlijn 130A en in 1855 werd ook lijn 140 naar Ottignies geopend), werd beslist om een nieuw station te bouwen dat groot genoeg zou zijn om alle spoorwegactiviteiten te herbergen.

Het tweede station (1874 -)

De bouw van het huidige station in monumentale eclectische stijl werd gestart in 1865. De bouwwerken duurden langer dan verwacht omdat de Frans-Duitse oorlog van 1870 de werken tijdelijk vertraagden. Het station zou uiteindelijk in oktober 1874 ingehuldigd worden.

In de tweede helft van de negentiende eeuw bouwde architect Lambeau, hoofdingenieur bij het Ministerie voor spoorwegen, een aantal stations waarin duidelijk de Franse Eclectische stijl is terug te vinden. Ze waren o.a. geïnspireerd door de Parijse stations *gare du Nord* en *gare de l'Est*. Het is zeker dat Lambeau de stations van Luik-Guillemins (1864) en Namen (1864) ontwierp, maar voor Charleroi-Station Charleroi-Centraal|1

Zuid zijn er geen concrete bewijzen. Nochtans zijn de stijlovereenkomsten van deze drie stations zo frappant dat we kunnen vermoeden dat Lambeau ook de ontwerper was van het station Charleroi-Zuid. De Parijse stations Nord en Est waren kopstations en de gevel was dus eigenlijk een verlenging van de achterliggende spoorhal. Charleroi daarentegen had van in het begin doorgangssporen. De architect maakte gebruik van een centraal gebouw met een halve rondboog, dat dwars op de sporenhal stond.

Postkaart van het tweede station Charleroi-Zuid (Ref. D0965-25)

Het nieuwe station werd gebouwd met moderne materialen zoals kalksteen, ijzer en glas. Het centrale gedeelte omvat de inkomhal, die werd verlicht door twee grote boogvensters. Aan beide zijden van het centrale deel bevindt zich een lagere vleugel die eindigt in een paviljoen. De versieringen zijn eerder sober. Het gebouw straalt een ritmische eenvoud uit, gekenmerkt door een opeenvolging van rechthoekige raampartijen.

Omdat verschillende spoorwegmaatschappijen actief waren in Charleroi werd op 16 november 1875 een conventie afgesloten tussen de Staatsspoorwegen en de privémaatschappijen *Grand Central Belge* en *Nord-Belge*, die het gezamenlijke gebruik, het onderhoud en de exploitatie van het nieuwe station regelde.

Tot 1897 lagen de sporen van de privémaatschappij *Grand Central Belge* nog steeds voor het stationsgebouw. Hier vertrokken de treinen naar Walcourt (lijn 132) en Ottignies (lijn 140). Na de overname van *Grand Central Belge* door de Belgische Staat in 1897 verdwenen deze sporen en vertrokken de treinen naar Walcourt en Ottignies ook vanonder een sporenhal achter het stationsgebouw.

De sporenhallen

Achter en aan de zijkant van het station bevonden zich twee grote sporenhallen met afgeronde daken.

De eerste sporenhal overspande de vier kopsporen (sporen 8, 9, 10 en 11) waarop de treinen uit Brussel aankwamen. De tweede kleinere spoorhal overspande drie doorgaande sporen (sporen 5, 6 en 7). Hierdoor waren er nog vier sporen waarop luifels geplaatst waren (sporen 1, 2, 3 en 4). Na de elektrificatie van de spoorlijn Brussel-Zuid – Charleroi-Zuid,

De goederenkoer van station Charleroi-Zuid, kant Brussel, met zicht op de twee sporenhallen (Ref. D0966-25)

die in dienst kwam op 19 november 1949, werden ook de vier kopsporen onder de sporenhal geëlektrificeerd.

De kleine sporenhal achter het station werd in 1958 afgebroken. De grotere sporenhal opzij werd pas afgebroken op 17 december 1975, bij de buitendienststelling van de vier kopsporen en de volledige aanpassing van het sporenplan in het station Charleroi-Zuid.

Na het afbreken van de sporenhallen werden er luifels op de perrons gebouwd om de reizigers te beschermen tegen de regen. Deze luifels zijn vervaardigd uit gewapend beton.

Stationschef op het perron, met in de achtergrond de grote sporenhal langs de zijkant van het station, jaren 1950 (Ref. Z09650A)

Eerste renovatie (1939-'40)

In 1939 werden een eerste reeks moderniseringswerken uitgevoerd. Deze werden helaas niet met het grootste respect voor het gebouw volbracht. Het ontvangstgebouw werd gerenoveerd, waarbij vooral de loketten gemoderniseerd werden. De inkomhal werd vergroot en de circulatie van de reizigers verbeterd. Men verving ook veel originele glasramen door nieuwe glazen panelen, waardoor men de verschillende wachtzalen tochtvrij kon maken. Het grote boogvenster van de inkomhal, dat bestond uit vele kleine versierde glasdeeltjes, werd gevuld met grote stukken sober glas, zodat er veel meer natuurlijk licht in de grote hal binnenkwam. Voor het gebouw werd een betonnen luifel met lichtdoorlatende glazen tegels gebouwd. Deze moest de aankomende reizigers beter beschutten tegen regen. Dit alles had uiteraard een grote impact op het uitzicht van de stationsgevel!

Bij deze verbouwing werden ook de twee seinposten geïntegreerd in het gebouw, een langs beide uiteindes van het station.

In de komende jaren zouden nog vele kleinere moderniseringswerken volgen, zoals bijvoorbeeld een nieuwe seinpost in 1984, de heraanleg van het plein voor het station in 1995 en de inrichting van een Travel Center in 1998.

De tweede renovatie (2004-'07)

Verlichte voorgevel van het station na renovatie, 27 maart 2010 (Ref. D3442-03)

In 2004 startten uitgebreide renovatiewerken van het station. Niet enkel het gebouw maar de volledige stationsinfrastructuur werd onder handen genomen:

- De façade werd volledig gerestaureerd. De commerciële bijgebouwen die ertegenaan waren gebouwd werden afgebroken, zodat er weer meer natuurlijk licht in het station binnenkwam.
- Er werden replica's van de originele glasramen aangebracht.
- De loketten werden volledig gestript en vervolgens opnieuw opgebouwd in de originele marmer, graniet en blauwe steen.
- Het valse plafond in de centrale hal werd afgebroken waardoor de ruimte opnieuw zijn oude grandeur terugkreeg.
- De onderdoorgang werd volledig nieuw uitgegraven, 95 m onder de sporen. Deze vernieuwde onderdoorgang werd ook verlengd en heeft nu een nieuwe toegang 45 meter verder noordwaarts op het plein voor het station.
- Er werden nieuwe handelsruimten gecreëerd in de onderdoorgang.
- Aan de noordkant leidt een trap met zachte helling naar het stationsplein waar hij toegang biedt tot het bus- en metrostation van Charleroi en verder naar de *Pont Roi Baudouin*, die de Samber overspant.
- Via een nieuwe lift, die toegang geeft tot perron 1, kunnen personen met beperkte mobiliteit ook deze plaats bereiken.
- Aan de zuidkant werd een nieuwe toegang gecreëerd naar de rue de la Viliette. Ook hier werd een toegangshelling voor personen met beperkte mobiliteit aangebracht.
- De schuilhuisjes op de perrons kregen nieuwe plafonds en een ingebouwde ledverlichting.

Commerciële ruimtes in de onderdoorgang van het station, 30 mei 2022 (Ref. B0214-24)

Deze werken gebeurden parallel met de herinrichting van het stationsplein en het bus- en metrostation, uitgevoerd resp. door de stad Charleroi en de TEC.

CHARLEROI-ZUID wordt CHARLEROI-CENTRAAL (2022)

Met de start van de nieuwe dienstregeling op 11 december 2022 werd de historische naam van het station Charleroi-Zuid gewijzigd in Charleroi-Centraal. Deze naamswijziging werd doorgevoerd omdat het station centraal in de stad Charleroi gelegen is en het daarom logischer is om over Charleroi-Centraal te spreken.

Paul Jacops

December 2022

Beknopte bibliografie

- Artikels:** RICHARD N. La modernisation du bâtiment des recettes de Charleroi (Sud), *Rail (Le) - Revue mensuelle des oeuvres sociales de la SNCB*, 15-03-1940, p.21-23, ill. K9148
- RICHARD N. La modernisation du bâtiment des recettes de Charleroi (Sud), *Rail (Le) - Revue mensuelle des oeuvres sociales de la SNCB*, 15-05-1940, p.45-47, ill. K9164
- RICHARD N. De moderniseering van het ontvanggebouw van Charleroi (Sud)), *Spoor (Het) - Maandblad van de sociale werken van de NMBS*, 15-03-1940, p.21-23, ill. K9147-
- RICHARD N. De moderniseering van het ontvanggebouw van Charleroi (Sud) (vervolg), *Spoor (Het) - Maandblad van de sociale werken van de NMBS*, 15-05-1940, p.45-47, ill. K9163
- FINET G. La gare de Charleroi-Sud change d'aspect, *Rail et Traction*, nr 58, 01-01-1959, pp. 39-42, ill, K18795
- Gare de Charleroi-Sud, *En Lignes*, nr 164, 08-2021, p.16, K712269
- Het station Charleroi-Sud, *Op de baan*, nr 164, 08-2021, p16, K712268
- Boeken:** *150 ans de rail à Charleroi*, Edition PFT, 1993, 268 p. ill. C3638
- 150 de chemins de fer à Charleroi. 1843-1993*. Bruxelles : SNCB, 1993, 16 p. C701020
- Inauguration officielle. Charleroi-Sud, la gare rénovée. Vendredi 24/06/2011 14 heures. Officiële inwijding. Charleroi-Sud, het vernieuwde station. Vrijdag 24/06/2011 14 uur. Charleroi-Sud, une gare moderne, verte et accueillante ! Charleroi-Zuid: Opnieuw een geslaagde stationsrenovatie afgerond. Dit weekend feest in het station. Weekend 25 en 26 juni. Grootste modelspoorhappening in Wallonië! Naar aanleiding van de inwijding van het vernieuwde Charleroi-Zuid*. Bruxelles-Brussel : B-Holding, Infrabel, 26-06-2011, 12 p. ill. P479008
- DE BOT H. *Architecture des gares en Belgique. Tome I. 1835-1914*, Turnhout : Brepols, 2002, 240 p., ill. A24858
- DE BOT H. *Stationsarchitectuur in België Deel 1. 1835 -1914*, Turnhout : Brepols, 2002, 240 p., ill. A24859
- MICHEL E., PIREAUX V. *La gare de Charleroi-Sud*. Bruxelles : B-Holding, 2011, 23 p. ill. A547127
- Internet :** charleroi-decouverte.be | De la Station de l'Etat à Charleroi-Central
https://lampspw.wallonie.be/dgo4/site_ipic/index.php/fiche/index?codeInt=25023-INV-0114-01

Voor een grondiger zoekopdracht kan je onze database raadplegen met de volgende trefwoorden:

Bibliotheekcatalogus: station Charleroi-Centraal

Museumcollectie: station Charleroi-Centraal